

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในแง่ของความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมกันนั้นรัฐก็มีนโยบายที่ต้องการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเสริมสร้างและขยายโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เยาว์ และผู้ใหญ่ทั้งในและนอกระบบการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชนบทถิ่นทุรกันดารหรือผู้ที่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงจำเป็นต้องหารูปแบบทางการเรียนที่จะตอบสนองต่อผู้ด้อยโอกาสดังกล่าว รูปแบบที่รัฐได้นำมาใช้ คือ การจัดการศึกษาทางไกล ซึ่ง สมหญิง เจริญจิตรกรรม (2529, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาทางไกลว่า “เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบหนึ่งที่จะใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณบุคลากรและอาคารสถานที่ เพื่อที่จะให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการจัดการศึกษา”

สำหรับการจัดการศึกษาทางไกลนั้นเป็นการสอนโดยอาศัยสื่อประสมต่างๆ เช่น สื่อเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทป วิทยุ โทรทัศน์ และนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ มาสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการสอนที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สื่อที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลนั้น ได้มีวิวัฒนาการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้มากยิ่งขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมที่จัดตั้งโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมร่วมกับกรมสามัญศึกษาได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เพื่อยกระดับมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษาให้มีความใกล้เคียงกันทั้งในเมืองและชนบท

โรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวจีนอพยพและมีนักเรียนชาวเขาเผ่าอื่นๆ อยู่บ้าง โรงเรียนอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ไปทางทิศเหนือในระยะทาง 130 กิโลเมตร และอยู่ติดกับชายแดนประเทศพม่า ดังนั้นจึงทำให้มีปัญหาเรื่องครูขอย้ายออกไปปฏิบัติงานที่โรงเรียนอื่นเป็นประจำ ทำให้โรงเรียนขาดแคลนครูอยู่ในขั้นมาก คือ ขาดแคลนเป็นอันดับที่ 4 ของจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจุบันโรงเรียนมีครูคณิตศาสตร์ 2 คน ซึ่งต้องรับภาระงานสอนวิชาคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คนละ 21 คาบ และดำเนินการสอนโดยวิธีการคล้ายกับโรงเรียนทั่วไป แม้ว่าทางโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนโครงการโรงเรียนห้องสมุด กล่าวคือมีลักษณะของแหล่งความรู้ทุกพื้นที่ของโรงเรียน นักเรียนที่เรียนจะต้องเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนศึกษาหาความรู้ต่างๆ จากห้องสมุด หรือมุมความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น สื่อเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทป วิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศนวิทัศน์ รวมทั้งการสอนทางไกลของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่จากสภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคมยังไม่ได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวเท่าที่ควร วิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมวัตถุประสงค์ของโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนห้องสมุดก็คือ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์จึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและผลของการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวว่ามีผลในด้านผลทางการเรียนมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการนำเสนอข้อมูลที่เรียนโดยการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม ตำบลเมือ่งนะ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 98 คน
2. เนื้อหาการวิจัย คือ ปัญหาอุปสรรคและผลการเรียนจากการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเรื่องที่ใช้ในการสอนคือเรื่องการนำเสนอข้อมูล ตามคู่มือครูการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง โครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ใช้แบบเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก 102 ของ สสวท. กระทรวงศึกษาธิการ)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีการสอนโดยใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

3.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาอุปสรรคและผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง การเรียนที่ผู้เรียนได้เรียนจากการดูวีดิทัศน์ที่บันทึกไว้จากรายการสอนออกอากาศสดผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และการทำใบงานพร้อมแบบฝึกหัดจากเอกสารคู่มือสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนปลายทางของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ผลจากการตรวจงานกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติและคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการนำเสนอข้อมูล

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้แนวทางในการจัดรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา